

Snazíme se pochopit zlo

Pod pseudonymem a zároveň značkou Lars Kepler, která po celém světě prodala více než 13 milionů detektivek, se skrývají švédští manželé **ALEXANDRA (53) a ALEXANDER AHNDORIOVI (52)**.

Ona pohledná drobná dáma s jižanskými rysy chtěla být herečkou, on urostlý bývalý voják se chtěl proslavit jako malíř. Slávu jim přinesl komisař Joona Linna oplývající intuicí a empatií a pracující nekonvenčními metodami, který je hlavním hrdinou jejich dosud sedmidílné krimi série. Do Prahy přijeli představit zatím poslední díl: Lazar. Jak se jim píše dohromady? Proč jsou jejich knihy plné brutálního násilí? A od kolika let je dovolili číst svým třem dcerám?

▲ Alexander a Alexandra Ahndorilovi se vzali v roce 1994, mají spolu tři dcery (ve věku 13, 17 a 18 let) a žijí v centru Stockholmu. Ona chtěla být herečkou, a tak navštěvovala Švédskou národní akademii pantomimy a herctví. Vystudovala ale literární vědu a než začala spolupracovat s Alexandrem, napsala tři historické romány. On chtěl být malířem a dlouhé roky maloval velké olejomalby inspirované italským renesančním malířem Caravaggiem. Cvičil také thajský box a stal se členem výsadkové jednotky armády. Studoval filozofii, religionistiku a filmovou vědu a než začal spolupracovat s manželkou, sepsal devět románů, dvacet divadelních her a jedno operní libreto.

■ **Kdy vás nějaká vaše postava poslední vzbudila ze snu?**

Alexandra: Bylo to zrovna nedávno, asi před týdnem mě probudil Jurek Walter.

■ **Pro neznalé čtenáře prozradím, že to je masový vrah, který rádí hned ve vašich dvou románech. Co jste dělala? Probudila jste manžela, aby vás uklidnil?**

Alexandra: Byla jsem hrdinka, manželovi jsem to řekla až ráno, ale Jurek mě ve snech straší docela často. Je to jedna z našich nejděsivějších postav, co jsme stvořili. V nové knize Lazar se vrací, tak možná proto jsou jeho návštěvy naší ložnice poslední dobou nějak častější (usmívá se).

■ **Nebylo by lepší ty postavy nemít tak temné, abyste se v noci nebála?**

Alexandra: Samozřejmě jsme mohli psát romantické komedie, pak bych měla sny veselější...

Alexander: Začalo to vlastně už s naším prvním románem Hypnotizér. Někde uprostřed psaní toho příběhu se ženě začaly objevovat noční můry. Byli jsme dost vystrašení, že to asi není úplně v pořádku, ale když byla kniha hotová, byl najednou klid. Pak se to vracelo pokaždé s novou knihou. Vyhodnotili jsme si to tak, že to je asi dobré znamení, že se kniha povede, protože takto

jsme v kontaktu se strachy. A psaním nad nimi získáváme vlastně kontrolu.

Alexandra: Píšeme, co napsat musíme, protože se násilí bojíme. Věřím, že psaním i čtením o násilí se s ním můžete vyrovnat. Je fakt, že naše postavy jsou temné. Ale zároveň se domnívám, že naše knihy jsou v podstatě optimistické. Zlo je potrestáno. Jdeme od chaosu k řádu. Začínáme hrozným sériovým vrahem, ale končíme jeho dopadením. Začínáme otázkami a tajemstvími a končíme odpověďmi.

■ **Museli jste někdy kvůli psaní nebo problémy se spaním vyhledat psychoterapeuta?**

Alexandra: Domnívám se, že jsme si terapeuti sami, protože psaní samotné je formou terapie.

Alexander: Myslím, že i pro naše čtenáře je to terapie. Pojmenovat, co nás děsí, je začátek procesu, jak se s tím vyrovnat. Ty hrůzy a nebezpečí sice čtenáři prožívají s námi a našimi postavami, ale můžou se na to dívat z nadhledu, v bezpečí svého domova. Myslím si, že to děsivé násilí, co se k nám dostává skrze média, je mnohem horší. Zůstává totiž abstraktní. Nikdy se mu nedostaneme tak blízko, abychom ho mohli pochopit nebo ho aspoň mohli analyzovat. Kdežto

v dobré detektivce byste se měl dozvědět motivy, proč se co odehrálo. To je podle mě velmi důležité, protože dostávat odpovědi je niterná potřeba každého člověka.

■ **Čeho se nejvíc bojíte?**

Alexandra: Mám samozřejmě hodně strachů o lidi kolem sebe. Třeba kdyby se něco stalo našim dětem. Ale pokud mám mluvit o sobě, tak se nejvíc bojím lidské krutosti a nedostatku soucitu.

■ **Co tma? Báli jste se jí jako děti?**

Alexandra: Já se tmy bojím hrozně doteď! (směje se) Mnoho nescházelo, abych k nějakému odborníkovi zašla, protože když jsme psali Stalkera (v pořadí jejich pátý román z roku 2015, pozn. red.), začala jsem se bát být sama doma. V tom románu na oběti někdo kouká zvenku a pozoruje je, co doma dělají. A ony samy mají silný pocit, že se tak děje.

■ **Stejně jako vy...**

Alexandra: Ano. Ve Švédsku máme hodně tmavé zimy, většinu dne je tma, takže si všichni svítíme a pro možné pozorovatele stojící před oknem venku jsme jako na jevišti. Jako dítě jsem se sama doma bála šíleně. Kolikrát jsem radši čekala venku v zahradě, až se rodiče vrátí domů, než abych na ně čekala v bytě. Tam je spousta míst, nad kterými nemáte kontrolu. Třeba šatní skříň, temná předsíň. Asi to má co dělat s mou bujnou fantazií.

■ **Takže kolikrát se stalo, že jste manželovi volala, aby přijel domů, protože se bojíte?**

Alexandra: Naštěstí jsme skoro pořád spolu.

Alexander: Myslím si, že se tmy bojí ve skutečnosti všichni. Jen, když jsme dospělí, tak se musíme tvářit, že jsme se bát přestali. Když se nás děti zeptaly, jestli se bojíme tmy, samozřejmě jsme jim řekli, že ne. Ale ne vždy to byla pravda. Strach ze tmy je podle mě přirozený.

Alexandra: Naše nejmladší dcera, která bude brzy čtrnáct let, spí pořád s rozsvíceným světlem.

■ **Asi proto, že čte před spaním vaše děsivé příběhy...**

Alexandra: Ta je ještě nečetla. Řekli jsme si, že je můžou přechít až od patnácti, to je vě-

ková hranice, odkdy můžete ve Švédsku na jakýkoliv film. Dcery to pochopily, byť nás přesvědčovaly, že už to jejich kamarádi četli. Naléhaly na nás, ale byli jsme neoblomní. Hlavně kvůli poměrně otevřeným sexuální scénám v našich knihách. Byla mi celkem nepříjemná představa, že by to četly v tak útlém věku. I ty starší jsem v patnácti varovala, že tam budou takové podivné scény a že se nejedná o maminku a tatínka. Ta nejmladší to zatím prý ani číst nechce. Pořád má ráda růžovou a roztomilé věci. Takže naše knihy určitě ještě nejsou pro ni.

„Psaní je formou terapie. I pro naše čtenáře.“

Alexander Ahndoril

■ **Co vám pomohlo nad strachem ze tmy zvítězit?**

Alexandra: Jako dospělý musíte být ten statečný, vytvářet dětem pocit bezpečí a klidu. Snažím se o to, i když to občas musím trochu hrát (usmívá se).

■ **Takže ty strachy nad vámi pořád vítězí... Ze tmy i třeba z vámi stvořeného vraha Jurka Waltera.**

Alexandra: Asi se té postavy pořád ještě bojím, když se ty zlé sny zase vrátily. Nejde ani tak nad tím strachem zvítězit, ale prozkoumat ho.

Alexander: Možná je to tak, že kdybychom se přestali bát, tak bychom přestali i psát. Musíme ten strach uchopit a nějak ho zvládnout. Ne se ho úplně zbavit. Určitá

míra strachu je užitečná – díky tomu jsme opatrní nebo můžeme nebezpečné situace předvídat.

Alexandra: Spisovatel musí mít k dispozici celou škálu emocí, včetně strachu. Jako každý člověk potřebuje strach i odvalu. A u mě ten strach občas vítězí. A pak se třeba musíme stěhovat...

■ **Prosím? Ted' vám nerozumím...**

Alexandra: Náš předchozí byt jsme použili jako model pro byt Hypnotizéra, což byl náš první román ze série. V tom bytě se odehrávají opravdu strašné věci. Nakonec jsem z toho opravdu trpěla paranoiou. Několikrát za noc jsem vstala a kontrolovala, jestli máme zamčeno. Připadalo mi, že naše zázemí ovládlo zlo. Proto jsme se museli odstěhovat. Když jsme psali Lovce králiků, už jsme se poučili a jako vzor jsme použili sousedův byt.

■ **Takže se odstěhovali sousedi...**

Alexandra: Soused svůj byt v našem příběhu poznal a velmi ho to potěšilo. Žádnou paranoiou naštěstí netrpí, stěhovat se nemusel.

■ **Co na to říkaly děti, když se musely stěhovat?**

Alexander: Nejdřív se jim vůbec nechtělo, ale pak byly dcery spokojené, protože každá má v novém bytě svůj pokoj.

Alexandra: Když jsme se stěhovali kdysi dávno do bytu, který jsme pak museli opustit, tehdy byly hodně smutné, protože byly ještě malé a myslely si, že při stěhování musí člověk nechat všechny věci ve starém bytě, že si s sebou nesmí vzít ani hračky. Ted' už to bylo s nimi přece jen jednodušší.

■ **Jen jestli vy ty hrozné příběhy nepíšete proto, abyste se mohla stěhovat do lepšího a většího bytu...**

Hypnotizér. První detektivní román manželů Ahndorilových zfilmoval v roce 2012 režisér Lasse Hallström. Hlavní roli detektiva Joony Linny si zahrál Tobias Zilliacus.

Alexander: Vidíte, to mě nenapadlo, ale možná na tom něco bude (usmívá se).

■ **Přitom byste mohla být v klidu, protože máte doma Joonu Linnu, nejlepšího chlapa na světě, co se nikdy nevzdá a všechny spletité případy vyřeší.**

(Oba se smějí)

■ **Co má váš detektiv Linna z vašeho manžela? Které jeho schopnosti?**

Alexander: Samozřejmě všechny!

Alexandra: Musím se přiznat, že Joonu Linnu mám taky opravdu hodně ráda. Ale pořád je pro nás trochu hádankou. Rozhodně o něm ještě nevíme všechno, a proto nás stále baví o něm psát. A konkrétní podoba s manželem? Třeba je velmi umanutý, velmi schopný a cílevědomý. A taky velmi empatický. Nic nevzdá. V té postavě jsou prvky, které poznávám u Alexandra, ale i ty, které poznávám u sebe.

■ **A protože jste pišící manželé, je jasné, že detektiv Joonu Linna musel dostat i schopný ženský protějšek, tedy nádhernou Sagu Bauerovou. Co je v té postavě z vaší ženy?**

Alexander: Obě jsou velmi krásné. Alexandra rovněž skvěle střelí z pistole. Asi tedy neboxuje tak dobře jako naše postava, ale taky se umí prát. Ta postava je nejen krásná, ale i hluboká, v jejím nitru se nachází velká temnota. Ta snad u Alexandry není tak temná (usmívá se). Každopádně obě jsou skvělé v tom, co dělají.

■ **Saga je taky trochu prchlivá a cholerická. I tady je shoda s manželkou?**

Alexander: To moje žena našťestí není.

■ **Oba jsou jakýmisi vašimi alter egy. Dá se říct, že Joonu Linnu víc stvořila Alexandra a Sagu Bauerovou spíš Alexander? Nebo je to naopak?**

Alexandra: Těžko říct. My občas ani úplně přesně nevíme, proč se určitá postava v knize objevila.

Alexander: Postavy vytváří naše společná fantazie. V tom je naše tvůrčí síla. Celý tvůrčí proces spolu sdílíme. V Lazarovi byste nenašel jedinou větu, která by patřila jen jednomu z nás. Zasedneme každý ke svému počítači, pak si pošleme své pokračování a spolu ho upravíme. Nepamatujeme si, čím co byl nápad. Neustále si ty texty přehazujeme. Jsme spolu při vymýšlení příběhu, při rešerších i při samotném psaní. Chodíme spolu i na střelnici.

■ **Kdo z vás je lepší střelec?**

Alexander: Manželka.

Alexandra: Manžel je zase lepší v boji z blízka.

„Naší postavy vraha Jurka Waltera se bojím.“

Alexandra Ahndoril

■ **Přesně jako Joonu Linna... Z čeho střelíte?**

Alexander: Snažíme se vyzkoušet všechny zbraně, které se v našich knihách objevují. U některých to samozřejmě nejde. Jsme poměrně zvyklí zacházet s Glockem (rakouská pistole, pozn. red.), který používá naše postava Saga Bauerová. A americkou pistolí Colt Combat, kterou má za opaskem pro změnu Joonu Linna.

■ **V knize píšete, že z pistole Colt Combat bolí záda, proč?**

Alexander: Je mnohem těžší než Glock. Hodně švédských policistů přechází ze značky SIG Sauer (švýcarsko-německá zbrojovka, pozn. red.) na Glock, právě kvůli jeho nižší hmotnosti.

Alexandra: Zacházet se zbraní je hodně fyzická záležitost. Ze zbraně mám velký respekt.

■ **Máte zbraň na osobní ochranu?**

Alexandra: Nemáme doma žádné zbraně, jsme pacifisti. Nechápu, jak ji někdo dokáže obrátit proti druhému člověku.

■ **Přemýšleli jste o tom, že kdybyste se dostali do vyhrocené situace, zda byste ji dokázali použít?**

Alexander: O tom psaní literatury pojednává – testujeme sami sebe ve všech možných krizových situacích. V Lazarovi se objeví velmi intenzivní hrozba a Joonu i Saga na ni zareagují různě a z toho pramení různé důsledky. Ale samozřejmě nemůžeme dopředu říct, jak bychom se zachovali my. To neví nikdo. Jen doufám, že se do podobných situací, do jakých běžně posíláme naše hrdiny, nikdy neocitneme.

■ **Co vše obnáší vaše rešerše, které předchází samotnému psaní?**

Alexander: Načítáme forenzní vědu, studujeme protokoly soudního lékařství, psychologii výslechu, mluvíme s doktory a psychologem, navštěvujeme místa činu, chodíme do věznic, psychiatrických oddělení, protože je

úplně jiné, když píšete například o pachu v místnosti, který jste předtím na vlastní kůži cítil, než když ho hledáte ve své fantazii. Mluvíme se soudními lékaři, patology, doktory, psychology, policisty. Zkoušíme zbraně, jak už jsme říkali, a děláme spoustu dalších divných věcí.

■ **Co třeba?**

Alexander: Přehráváme si bojové scény.

■ **Bojujete spolu?**

(Oba se smějí)

Alexandra: Je těžké popsat ty scény věrohodně. Aby ten, kdo je čte, přesně věděl, co se děje. Proto si to musíme nejprve sehrát. Všechno to testujeme na sobě. Trochu mě mrzí, že při tom tréninku je manžel vždy Joonu a já představuji padouchy. Nikdy to není obráceně.

■ **To je nefér!**

Alexandra: Přesně tak! Alexander hřeší na to, že byl členem elitních vojenských jednotek, navíc má zkušenosti s thajským boxem. Z toho při popisech bojových scén hodně těží.

■ **Dali jste si někdy omylem do nosu?**

Alexander: Ne, jsme hrozně opatrní a zkoušíme to velmi zpomalene.

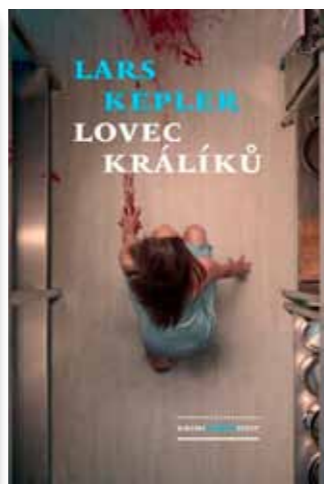
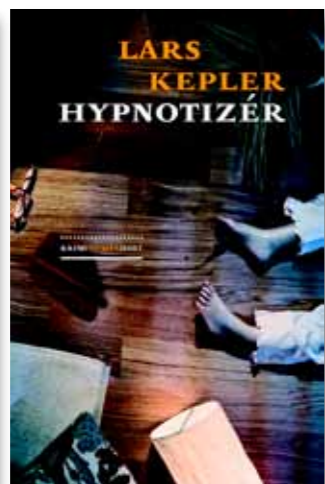
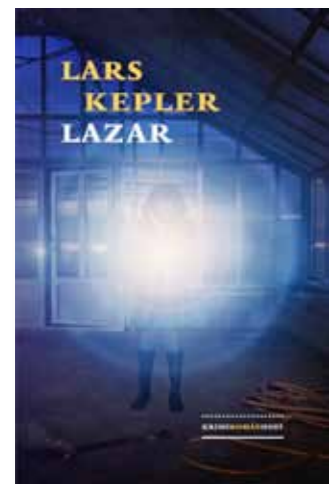
■ **Co na to říkají vaše dcery, když vás vidí se takhle prát?**

Alexander: Jsou zvyklé už na ledacos. Celý život vyrůstají s rodiči spisovateli. První knihu o detektivovi Linnovi jsme psali před deseti lety. Probíráme spolu zápletky, celý den se o tom bavíme. Nikdy nezavíráme dveře, takže se dcery můžou toho tvůrčího procesu jako diváci zúčastnit. Ale když mám zrovna ote-

Módu severských detektivek, která se mezitím stala globálním fenoménem, spustil před lety švédský novinář Stieg Larsson (zemřel v roce 2004) a jeho trilogie Milénium (na snímku ze zfilmované verze prvního dílu Muži, kteří nenávidí ženy je jeho hrdina, nikoli detektiv, ale novinář Mikael Blomkvist v podání herce Michaela Nyqvista). Na infarkt zemřel Larsson ještě před vydáním série, která se pak stala světovým hitem. Trilogii tvoří romány: Muži, kteří nenávidí ženy; Dívka, která si hrála s ohněm a Dívka, která kopla do vosího hnízda. Jen v Česku se jich prodalo kolem půl milionu kusů. Hlavní hvězdou severských detektivek je dnes samozřejmě Jo Nesbø. V Norsku, které má 4,5 milionu obyvatel, se prý prodalo už kolem dvou milionů výtisků jeho knih (další snímek: slavný hrdina jeho románů detektiv Harry Hole v podání Michaela Fassbendera). Nesbo ale není sám. Má spoustu soupeřů, někteří mu už v prodeji knih začínají šlapat na paty. Manželé Ahndorilovi, kteří pod pseudonymem Lars Kepler stvořili detektiva jménem Joonu Linna. Další jsou například Samuel Björk a jeho vyšetřovatel Holger Munch, nebo Henning Mankell a jeho komisař Wallander.

vřenou knihu se soudní patologií, tak to před nimi zavírám. To si myslím, že nepotřebují vidět.

■ **Nepřišly za vámi dcery někdy s tím, zda by ve vašich knihách nemohlo být méně násilí? Jestli byste nemohli být ke svým postavám laskavější?**

Jak vznikl pseudonym Lars Kepler? Jméno Kepler převzali od německého astronoma Johannese Keplera. Jménem Lars vzdávají poctu švédskému autorovi detektivek Stiegu Larssonovi. „To on nás inspiroval k psaní kriminální literatury. Švédské tradici detektivního žánru vdechl nový život takovým způsobem, že zažehnul i naši kreativitu.“

Alexandra: To se děje, ale my si to píšeme podle sebe. Občas přijdou s tím, abychom byli na Joonu hodnější. A jestli by se nemohli do sebe se Sagou zamilovat?

■ **Při četbě děl celosvětově známého norského krimi spisovatele Joa Nesboho jsem si říkal, že už těžko se najde drsnější autor, a vy tam máte násilí ještě o poznání víc. Proč?**

Alexander: Násilí je odporné, proto ho nechceme krásnit, ale popsat věrohodně.

Alexandra: Rozhodně o násilí nepíšeme proto, že bychom v něm měli zálibu. Ale proto, že se ho bojíme. Snažíme se ho prozkoumat, najít jeho kořeny v lidech. Protože si myslíme, že jedině tak mu můžeme čelit. Proto děláme pečlivé rešerše, čteme příběhy sériových vrahů a jiných těžkých zločinců. Chceme, aby naše příběhy byly autentické.

■ **Kdo z vás je krutější při popisu násilí?**

Alexander: Těžko říct. Jak jsme už říkali, vše píšeme společně. Oba nás zajímá stejný typ násilí. Snažíme se odhalit, jaké skutečné je ve své obudnosti. Romantizované násilí ve stylu Jamese Bonda nás nezajímá. Píšeme ve dvou i proto, že snáz najdeme dokonalost té scény. Několikrát si to vyměníme a postupně to cizeluje, až jsme s tím

oba spokojení. Ještě než začneme psát, příběh máme rozmyšlený. Ale už se nám několikrát stalo, že postavy, které měly zemřít, se tomu našemu pohledu vzepřely. A naopak postavy, u kterých jsme přepokládali, že přežijí, tak zemřou. Jako by si občas žily vlastním životem. Ale opravdu nevím, kdo z nás dvou je větší kruťas (usmívá se).

„Kolikrát mám chuť se lidem omluvit, jak je děsíme.“

Alexander Ahndoril

■ **V románu Lovci králiků máte opravdu nechutnou scénu, kdy děti přihlížejí popravě svého otce. Kdo tohle vymyslel?**

Alexandra: To je opravdu ohavná scéna... Ale od začátku jsme plánovali, že to musí být takhle hrozné. Do úplně všedního dne, kdy rodina sedí u stolu a jí, najednou vtrhne smrt. Takhle kruté to někdy je...

Alexander: Opravdu nevím, kdo z nás s tím přišel jako první. My o tom nejprve mluvíme a postupně ta scéna vykristalizuje. Je to

dynamický proces, jako když jazzoví muzikanti spolu jamují. Posloucháme se navzájem a přicházíme s nápady. Souhlasím s vámi, že ta konkrétní scéna je opravdu příšerná. Kolikrát mám chuť se lidem omluvit za to, co píšeme, jak je děsíme. Přišla za námi jedna paní, že se ani neodvažuje spát s našimi knihami v jedné místnosti. S takovými ohlasy se občas setkáváme. Ale nemůžeme si pomoci...

■ **I vaše nejodpornější postava - sériový vrah Jurek Walter - je vaše kolektivní dílo? Jak ta se rodila?**

Alexander: Jurek s námi je celou dobu. Ještě předtím, než jsme napsali první knihu, jsme věděli, že náš hlavní charakter Joonu Linna potřebuje schopnou protiváhu. Tenhle silný hrdina, zosobněná schopnost konat dobro a napravovat věci potřebuje silného protivníka, který je schopen největších krutostí. A to je Jurek. A i když jsou o něm vlastně pouze dva naše příběhy, Joonovi se v hlavě usídlil napořád, vlastně nepřímo je v každé knize. Jurek je jediná věc, která Joonovi nahání strach. Bojí se, aby se zase odněkud nevynořil.

Alexandra: Jeden nizozemský novinář nám tvrdil, že by radši, aby mu děti hlídali Hannibal Lecter z filmu Mlčení jehňátek, než ten náš Jurek. Opravdu těžko z těch dvou vybírat...

■ **Joona Linna používá netradiční metody vyšetřování, občas za hranou zákona. A nejen on. V Lovci králiků zasahová jednotka mužů svědkyni vraždy. Takhle opravdu funguje švédská policie? A jaké máte od švédských ozbrojených složek reakce na vaše knihy?**

Alexandra: Od policie máme hodně pozitivních reakcí.

Alexander: Toho mučení svědka se v našem příběhu nedopouští švédská policie, ale tajná služba. Joonu i Saga to odsuzují. Na druhou stranu je jasné, že ve všech zemích se při hrozbě teroristického útoku sáhne i k prostředkům, ke kterým by se normálně nesáhlo.

■ **Navzdory zobrazovanému násilí čtenáři vaše knihy hltají. Jen v Česku se prodalo půl milionu vašich knih. Původně jste plánovali šest dílů, už jste jich vydali sedm. Kolik bude ještě pokračování?**

Alexander: Teď píšeme osmý díl, ale název ještě neprozradíme.

Alexandra: Kolik ještě bude dílů? To neví ani Joonu Lina. Budeme psát, dokud nás to bude bavit.

Milan Eisenhammer

Anonymní autorů série s detektivem Joonou Linnou vydržela jen tři týdny. „První rukopis jsme poslali v utajení, ale novináři poměrně záhy zjistili, že jsme to právě my dva. Teď nám sláva jména Lars Kepler pomáhá třeba při rešerších a při konzultacích s kriminalisty,“ dodává Alexandra Coelho Ahndorilová.